

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни
Гендерна рівність в органах публічної влади: історичний досвід та сучасність

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету історії та
міжнародних відносин
Ольга МАКЛЮК
« 20 » *серпень* 2024

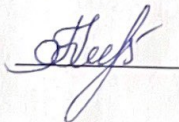
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ В ОРГАНАХ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ: ІСТОРИЧНИЙ
ДОСВІД ТА СУЧАСНІСТЬ

підготовки магістра
денної та заочної форм здобуття освіти
циклу вільного вибору студентів в межах університету

ВИКЛАДАЧ: Савченко Ірина Володимирівна, к.і.н., доцентка кафедри давньої і нової історії України та методики навчання історії

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри давньої і нової історії
України та методики навчання історії

Протокол № 1 від «29» *серпень* 2024 р.
Завідувач кафедри давньої і нової історії
України та методики навчання історії

Галина ТУРЧЕНКО

2024 рік

Зв'язок з викладачем (викладачами):

E-mail: savchenkoiryna2017@gmail.com

Сезн ЗНУ повідомлення:

Телефон: (061) 228 76 32

Інші засоби зв'язку: Facebook Messenger

Кафедра: давньої і нової історії України та методики навчання історії, 5 корп., ауд. 319

1. Опис навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Гендерна рівність в органах публічної влади: історичний досвід та сучасність» є формування у здобувачів знань з розвитку політики гендерної рівності в органах публічної влади в країнах світу та Україні, практик та механізмів сучасних рішень гендерної рівності в сфері публічного управління

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
1	2	3
Статус дисципліни	Вибіркова	
Семестр	3 -й	3-й
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість годин	90	
Лекційні заняття	20 год.	8 год.
Самостійна робота	70 год.	82 год.
Консультації	1. Понеділок 14.30 очно: м. Запоріжжя, проспект Соборний 74, V корпус ЗНУ, ауд. 319 2. Вівторок 16.05. дистанційно: Код: 824 3759 8487 пароль: 12345:	
Вид підсумкового семестрового контролю:	залік	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=15082	

1. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Гендерна рівність в органах державної влади: історичний досвід країн світу

Тема 1. Теоретико-методологічні засади гендерного підходу в публічному управлінні.

Основні поняття і зв'язок між ними: гендер і стать, гендерна ідентичність, гендерні відносини, гендерна рівність, гендерна асиметрія. Основні теорії гендеру. Органи публічної влади: поняття та структура. Гендерна політика: поняття та сутність. Принципи гендерної політики в системі публічного управління.

Гендерна рівність в політичній теорії. Відсутність жінок в політичній думці Стародавнього світу та Середньовіччя. Жінка в політичній думці Нового часу. Феміністський підхід: оновлення політичної думки .

Тема 2. Фемінізм та його вплив на участь жінок у публічному управлінні.

Протофемінізм: перші ідеї про політичні права жінок. Перша хвиля фемінізму: передумови, чинники виникнення та основні завдання. Поняття суфражизму. Досягнення першої хвилі фемінізму. Друга хвиля фемінізму: чинники виникнення та завдання. Вплив другої хвилі на політичну активність жінок. Третя хвиля фемінізму. Інтерсекційний фемінізм.

Тема 3. Гендерна рівність в органах публічної влади ХХ – початку ХХІ ст. країн світу.

Динаміка зростання представництва жінок в органах публічної влади ХХ – початку ХХІ ст. країн світу. Фактори впливу на політичну активність жінок: створення нових держав, економічні кризи, комунікаційна революція.

Вплив виборчих квот. Статистичні дані представництва жінок в органах публічної влади: регіональний вимір.

Змістовий модуль 2. Гендерна рівність та публічна влада в Україні: історичний огляд

Тема 4. Питання участі жінок в публічному управлінні ХІХ- кінця ХХ ст.

Перша хвиля фемінізму в Україні та питання про політичні права жінок. Наталя Кобринська та створення «Товариства руських жінок». Феміністична діяльність Олени Пчілки. «Перший вінок». Союз Українок. Діяльність Мілени Рудницької.

Жінки в органах публічної влад під час Української Революції.

Керівництво феміністичним рухом КП(б)У–КПУ в УРСР. Проголошення рівності жінок з чоловіками в політичних правах. Використовування принципу квот принципу квот та чисельність жінок у місцевих та центральних представницьких органах влади.

Тема 5. Гендерна рівність в органах публічної влади в незалежній Україні.

Політичні активності жінок в перші роки незалежності України. Особливості формування жіночих громадських організацій. Участь жінок в політичних партіях. Динаміка представництва жінок в Вищих органах влади.

Державна гендерна політика 1990-2000-х років.

Змістовий модуль 3. Гендерна рівність в органах публічної влади: досягнення та виклики сучасності

Тема 6. Гендерна рівність в органах публічної влади на сучасному етапі в країнах світу.

Гендерна рівність як одна із цінностей Європейського Союзу. Принципи гендерної рівності в законодавстві ЄС.

Гендерна політика на рівні ЄС. Рівні права і можливості для жінок і чоловіків у договорах ЄС. Запровадження спеціальних механізмів гендерної політики. Подвійний підхід у гендерній політиці ЄС (гендерна пріоритетизація і спеціальні заходи). Основні правові механізми впровадження квотування.

Інституційне забезпечення гендерної рівності. Індекс гендерної рівності як важливий індикатор стану гендерних відносин у ЄС.

Залучення жінок до політики на рівні ЄС. Жінки при владі: ситуація в країнах ЄС. Позитивні заходи (гендерні квоти) і країни ЄС. Жінки на рівні прийняття рішень у структурах ЄС. Ставлення мешканців і мешканок ЄС до питань гендерної рівності

Важливість створення дружнього до сім'ї робочого середовища для більшого залучення жінок до публічної сфери. Лобіювання жіночого представництва: Європейське жіноче лобі. Приклади збільшення можливостей жінок через освіту.

Тема 7. Гендерна рівність в сучасному публічному управлінні України

Сучасний стан участі жінок у політиці та процесі прийняття рішень в Україні. Гендерний дисбаланс в органах державного управління. Гендерна асиметрія представницьких органів влади. Роль громадських об'єднань у формуванні та реалізації гендерної політики.

Механізм забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на регіональному рівні. Гендерний підхід в діяльності органів місцевої влади.

Змістовий модуль 4. Механізми та практики забезпечення гендерної рівності

Тема 8. Інституційний механізм формування та реалізації гендерної рівності в сфері публічного управління України

Уповноважена з питань гендерної політики. Роль Президента України у забезпеченні гендерної рівності. Компетенція Верховної Ради України, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Кабінету Міністрів України щодо забезпечення гендерних перетворень. Спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

Органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, визначені в їх складі уповноважені особи (координатори) з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків. Нормативно-правове забезпечення гендерної рівності.

Тема 9. Гендерний аналіз та оцінювання гендерного впливу у публічному управлінні.

Гендерна статистика як інструмент гендерного аналізу та оцінки гендерного впливу. Гендерна експертиза в політико-управлінському процесі. Світовий досвід використання гендерних експертиз.

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

Гендерна рівність в органах публічної влади: історичних досвід та сучасність

Використання гендерного аналізу в Україні. Різновиди гендерного аналізу. Гендерний аналіз як наскрізний компонент процесу публічного управління та вироблення політичних рішень.

Сутність та складові оцінки гендерного впливу Різновиди оцінки соціального впливу. Аналіз різних груп зацікавлених сторін.

Ефективність різних методів гендерного аналізу та гендерної експертизи

2. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття /роботи	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
Лекція 1	Тема 1. Теоретико-методологічні засади гендерного підходу в публічному управлінні	2	1	<i>щотижня</i>
Самостійна робота	Тема 1. Інтерсекційність як феміністична політична теорія	7	8	
Лекція 2	Тема 2. Фемінізм та його вплив на участь жінок у публічному управлінні	2	1	<i>щотижня</i>
Самостійна робота	Тема 2. Досягнення суфражизму в системі виборів	7	8	
Лекція 3	Тема 3. Гендерна рівність в органах публічної влади ХХ – початку ХХІ ст. країн світу	2	1	<i>щотижня</i>
Самостійна робота	Тема 3. Гендерна рівність в органах публічної влади: арабський світ	7	8	
Лекція 4	Тема 4. Питання участі жінок в публічному управлінні в Україні ХІХ-кінця ХХ ст.	2	1	<i>щотижня</i>
Самостійна робота	Тема 4. Гендерна рівність вищих органів влади УРСР: реалії успіхів	7	8	
Лекція 5	Тема 5. Гендерна рівність в органах публічної влади в незалежній Україні	2	1	<i>щотижня</i>
Самостійна робота	Тема 5. Фемінізм в Україні 1990-х: досягнення та (не)успіхи	7	8	
Лекція 6	Тема 6. Гендерна рівність в органах публічної влади на сучасному етапі в країнах світу	2	1	<i>щотижня</i>
Самостійна робота	Тема 6. Міжнародні документи ООН з регулювання гендерної рівності	7	8	

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

Гендерна рівність в органах публічної влади: історичних досвід та сучасність

Лекція 7	Тема 7. Гендерна рівність в сучасному публічному управлінні України	2	1	щотижня
Самостійна робота	Тема 7. Гендерна рівність в мілітаризованих структурах України	7	8	
Лекція 8	Тема 8. Інституційне забезпечення гендерної рівності в органах державної влади України	2	1	щотижня
Самостійна робота	Тема 8. Урядова уповноважена з питань гендерної рівності	7	8	
Лекція 9	Тема 9. Нормативно-правове забезпечення гендерної рівності в органах публічної влади	2	1	щотижня
Самостійна робота	Тема 9. Загальні засади гендерного аналізу	7	8	
Лекція 10	Тема 10. Гендерний аналіз та оцінювання гендерного впливу у публічному управлінні	2	1	щотижня
Самостійна робота	Тема 10. Загальні засади гендерного бюджетного аналізу	7	10	

3. Види і зміст контрольних заходів

Вид заняття/ роботи	Вид контрольного заходу	Зміст контрольного заходу*	Критерії оцінювання та термін виконання*	Усього балів
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
Поточний контроль				
Модульний контроль №1	тест	Тест розміщено в СЕЗН ЗНУ	15 балів, 4й тиждень навчання	
Модульний контроль №2	тест	Тест розміщено в СЕЗН ЗНУ	15 балів, 7й тиждень навчання	
Модульний контроль №3	тест	Тест розміщено в СЕЗН ЗНУ	15 балів, 10й тиждень навчання	
Модульний контроль №4	тест	Тест розміщено в СЕЗН ЗНУ	15 балів, 14 й тиждень навчання	
Усього за поточний контроль	4			60
Підсумковий контроль				
Залік	Теоретичне завдання: тест в СЕЗН ЗНУ	Питання для підготовки розміщені в СЕЗН ЗНУ, секція «Поточний контроль»		30
	Практичне завдання	Підготовка презентації на одну з запропонованих тем:		10

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

Гендерна рівність в органах публічної влади: історичних досвід та сучасність

		Вимоги до оформлення розміщені в СЕЗН ЗНУ, секція «Поточний контроль»		
Усього за підсумковий контроль				40

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

4 Основні навчальні ресурси

Рекомендована література

Основна:

1. Гендерна політика в системі публічного управління України / [М. Канавець (кер. авт. колективу), Ю. Лихач, А. Кукуля, А. Алексеєнко, О. Бутенко, В. Костик, О. Руденко, Н. Богданова; за заг. ред. К. Ващенко]. К.: Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу, 2018. 125 с.
2. Грицай І. О. Механізм забезпечення принципу гендерної рівності: теорія та практика: монографія. К.: «Хай-Тек Прес», 2018. 560 с
3. Гендерна рівність: міфи, факти та державна політика. К., 2020. 60 с.
4. Уварова О. О. Права жінок та гендерна рівність: навч. посіб. К., 2018. 204 с.
5. Ходакова С. Гендерне інтегрування на місцевому рівні. Досвід міст, що приєдналися до Європейської хартії рівності жінок і чоловіків: практ. посіб. Для посадових осіб органів державної влади та органів місцевого самоврядування. К., 2020. 28 с.

Додаткова

6. Марценюк Т. Гендер для всіх. Виклик стереотипам. Київ : Основи, 2017. 256 с.

Гендерна рівність в органах публічної влади: історичних досвід та сучасність

7. Марценюк Т. Гендерна рівність і недискримінація: посібник для експертів і експерток аналітичних центрів. К., 2014. 65 с.
8. Марценюк Т. Інтеграція гендерної складової аналітичні матеріали. – К.: МФ «Відродження», 2019. 28 с.
9. Мельник Т., Кобелянська Л. Гендер у термінах, правових актах і практиці перетворень: словник-довідник. К.: Логос, 2020. 239 с.
10. Мельник Т.М. Міжнародний досвід гендерних перетворень. Закони зарубіжних країн з гендерної рівності. К.: Логос, 2004. 320 с.
11. Питання проведення гендерно-правової експертизи: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 листопада 2018 р. № 997. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997-2018-%D0%BF#Text>.
12. Порядок проведення органами виконавчої влади антидискримінаційної експертизи проектів нормативно-правових актів: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 січ. 2013 р. № 61. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/61-2013-%D0%BF#n10>.
13. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 8 вер. 2005 р. № 2866-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15>.
14. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні: Закон України від 6 вересня 2012 р. № 5207-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#Text>.

Інформаційні ресурси

1. «Гендер в деталях». URL: <https://genderindetail.org.ua>.
2. «Жінки - це 50% успіху України» (участь жінок в громадсько-політичному житті). URL: <https://50vidsotkiv.org.ua80>.
3. Council of Europe Gender Equality Strategy 2018-2023. URL: <https://rm.coe.int/gestrategy-2018-2023/1680791246> (англ.), <https://rm.coe.int/prems-041318-gbr-gender-equalitystrategy-2023-ukr-new2/16808b35a4> (укр.).
4. Gender Analysis Toolkit, Office for Women, 2009. URL: <http://www.communities.qld.gov.au/resources/communityservices/women/resources/genderanalysis/gender-analysis-toolkit.pdf>.
5. The European Charter for Equality Of Women And Men in Local Life. The Council of European Municipalities and Regions and its Partners. URL: http://www.ccre.org/docs/charte_egalite_en.pdf.
6. Музей жіночої та гендерної історії. URL: <http://www.genderculturecentre.org>.

7. Регуляції і політики курсу

Примітка. У цьому розділі науково-педагогічний визначає все, що є важливим для нього і здобувачів під час вивчення цієї навчальної дисципліни.

Гендерна рівність в органах публічної влади: історичних досвід та сучасність

Наприклад:

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Відвідування усіх занять є обов'язковим. У який спосіб і у які терміни здійснюється відпрацювання пропущених занять?

Політика академічної доброчесності

Які заходи перевірки на плагіат будуть вжиті викладачем? Які санкції будуть застосовані до здобувачів, що вдалися до списування, плагіату чи інших проявів недоброчесної поведінки? Проінформувати та надати приклади, як необхідно оформлювати цитування, посилатися на авторів запозичених фото, ілюстрацій тощо.

Визнання результатів неформальної/інформальної освіти

Прописати процедуру врахування результатів, отриманих здобувачем за рахунок неформальної/інформальної освіти.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2024-2025 н. р. доступний за адресою:
<https://tinyurl.com/yckze4jd>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмій (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y cds571a>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ
Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**

Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua

Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

Гендерна рівність в органах публічної влади: історичних досвід та сучасність усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE):
<https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

ЦЕНТР НІМЕЦЬКОЇ МОВИ, ПАРТНЕР ГЕТЕ-ІНСТИТУТУ:
<https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

ШКОЛА КОНФУЦІЯ (ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>

Керівник навчально-методичного відділу

Людмила НЕСТЕРЕНКО